

Tukesin lausuntopyyntö / Soklin kaivoshankkeen lupamääräysten uudelleen tarkistaminen

Khall 25.03.2024 § 60
29/10.03.01.00/2024

Valmistelija

Kunnanjohtaja Antti Mulari, 040 839 4330, antti.mulari@savukoski.fi ja tekninen johtaja Sami Ämmälä, 040 677 2044, sami.ammala@savukoski.fi

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto pyytää Savukosken kunnalta lausuntoa Soklin kaivoshankkeen lupamääräysten uudelleen tarkistamiseen liittyen. Lausunto tulee toimittaa 3.4.2024 mennessä.

Kaivoslupan haltijan on asetettava kaivoslain 108 §:n mukaan kaivostoiminnan lopetus- ja jälkitoimenpiteitä varten vakuus, jonka on oltava riittävä kaivostoiminnan laatu ja laajuus, toimintaa varten annettavat lupamääräykset ja muun lain nojalla vaaditut vakuudet huomioon ottaen. Kaivoslupaan liittyvän vakuuden määrää asetettaessa lupaviranomaisen on erityisesti arvioitava kaivoslaissa säädettyjen veloitteiden hoitamisesta aiheutuvat kustannukset. Koska ympäristönsuojelulain nojalla vaadittava vakuus kattaa kaivosalueen rikastushiekka- ja muiden jätealueiden jätehuoltokustannukset, ei kyseisten alueiden kunnostamiseen liittyviä kustannuksia oteta erikseen huomioon kaivoslupaan liittyvää vakuutta asetettaessa. Vakuus voi olla esimerkiksi pankkitalletus tai pankkitakaus taikka vakuutus. Vakuus on asetettava, ennen kuin toiminta luvan nojalla aloitetaan. Lupaviranomainen määrää vakuuden lajin ja suuruuden.

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes) antoi päätöksen Soklin kaivosoikeuksien (KaivNro 2019) siirrosta Yara Suomi Oy:ltä Sokli Oy:lle 18.12.2020. Päätöksessä Tukes hyväksyi kaivosoikeuden (Oikeus Soklin kaivospiiriin ja oikeus Turvallisuus- ja kemikaaliviraston 15.8.2013 myöntämään kaivospiirimääräykseen) siirtoa koskevan hakemuksen. Päätöksessä (18.12.2020) todettiin, että Tukes aloittaa yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi tarpeellisten määräysten tarkistamisen uudestaan Sokli Oy:n kanssa ja keskeyttää vireillä olevan lupamääräysten tarkistamisen.

Sokli Oy käynnisti vuonna 2021 omat kaivoshanketta koskevat selvitykset sekä aloitti toimenpiteet, joilla alue saatettiin aiempaa turvallisempaan tilaan. Kaivoshankkeen toteutussuunnitelmia ei tuossa vaiheessa ollut päivitetty Sokli Oy:n toimesta, joten tulevan kaivostoiminnan laajuutta arvioitaessa käytettiin Yara Suomi Oy:n esitettyä selvitystä Turvallisuus- ja kemikaaliviraston 25.5.2022 aloittamassa kuulemismenettelyssä. Syynä tähän oli se, että Turvallisuus- ja kemikaalivirasto katsoi, että Sokli Oy:n uusien suunnitelmien valmistuminen viivästyttäisi lupamääräysten tarkistamista edelleen. Lisäksi Turvallisuus- ja kemikaalivirasto halusi saada päivitettyä kaivoslain nojalla määrättävän kaivosvakuuden suuruuden ajan tasalle.

Sokli Oy parantanut alueen infrastruktuuria ja turvallisuutta. Alueen vanhoja huonokuntoisia rakennuksia on purettu ja säilytettäviä rakennuksia on kunnostettu. Soklin vanhan koerikastamon alueelle on rakennettu uusi tukikohta Sokli Oy:n omistamalle alueelle, johon on rakennettu uusia toimisto- ja sosiaalitylöitä, ja vanhoja tiloja on kunnostettu uuteen käyttöön. Sokli Oy:n selvitys yleisten ja yksityisten etujen turvaamisesta on esitetty Tukesin kuulutusasiakirja, Tukes 2182/10.03.06/2024, liitteessä 2.

Sokli Oy:n esitys tämänhetkisestä vakuuden tarpeesta:

Tukikohdan alue on Sokli Oy:n omistuksessa ja sille ei tule asettaa vakuutta. Tukikohdalle menee sähkölinja, joka palvelee jatkossakin kiinteistöä. Sähkölinjasta on sopimus alueen maanomistajan kanssa.

Vakuuden asettamista esitetään seuraaville kohdille:

1. Vanhan tukikohta-alueen saunan, wc:n ja varaston purkukustannus – 10 000 euroa
2. Vanhan räjähdetaraston purkukustannus – 2 000 euroa
3. Koetoimintaan liittyneen pumppaamon purkukustannus – 15 000 euroa
4. Kyörtesselän varastojen purkukustannus – 10 000 euroa
5. Alueelle kuulumattomien materiaalien poistamisen kustannus - 10 000 euroa
6. Kairaputkien katkaisun kustannus – 5 000 euroa
7. Aidattujen alueiden ylläpitoon liittyvä kustannus – 2000 euroa / vuosi.

Yhteensä kohdat 1-6 summa 52 000 euroa.

Tämän lisäksi yhtiö esittää aidattujen alueiden ylläpitoon liittyväksi vuotuiseksi kustannukseksi 2000 euroa.

Vakuuden lajiksi Sokli Oy esittää pankkitakausta. Sokli Oy on asettanut kaivoslain mukaiseksi vakuudeksi 12.12.2023 80 000 euron takauksen.

Sokli Oy:n arvio vakuuden suuruudesta toiminnan päättyessä:

Tämänhetkinen arvio toiminnan päättymishetken vakuuden suuruusluokasta on noin 3,3 miljoonaa euroa. Arvio perustuu erilliseen asiantuntija-arviointiin sekä kaivosvakuuksien suuruusluokan vertailuun viime vuosien päätöksiin toiminnan laajuus huomioiden. Vakuusarvio koostuu seuraavista kokonaisuuksista:

Aitojen kunnostus, huolto ja tarpeettomien aitojen poisto 0,15 M€

Rakennusten purku, koneiden ja laitteiden poisto (ei sisällä myyntituloja) 2,1 M€

Tasaamis- ja maisemointityöt (vesialtaat, yleinen siistiminen, kaivantojen reunojen luiskaaminen, ottoalueiden turvallistaminen) 0,75 M€

Sähkö- ja putkilinjat (pumppaamojen, muuntamoiden ja maanpäällisten linjojen poisto) 0,3 M€

Toiminnan käynnistyessä ja edetessä vakuuden suuruuden arviota päivitetään toiminnan laajuus ja yksityiskohtaisemmat suunnitelmat huomioiden. Myös mahdollinen rakennusten ja rakenteiden tarve kaivostoiminnan jälkeen arvioidaan myöhemmin suunnitelmien tarkentuessa.

Soklin kaivospiiri ja sen laajennusalue sijoittuu erityiseen poronhoitoalueeseen kuuluvalla Kemin-Sompion paliskunnan alueelle. Lupaviranomaisen tulee erityisellä poronhoitoalueella selvittää yhteistyössä alueella toimivien paliskuntien kanssa luvan mukaisesta toiminnasta

aiheutuvat haitat poronhoidolle. Asian selvittämiseksi lupaviranomainen voi tarvittaessa järjestää kaivoslain nojalla tilaisuuden, johon kutsutaan kuultavaksi asianomaisten paliskuntien, hakijan, alueen hallinnasta vastaavan viranomaisen tai laitoksen, kunnan, kalastusalueen ja yhteismetsien edustajat.

Neuvotteluvaihtoehdoista säädetään lisäksi poronhoitolain 53 §:ssä. Tällä hetkellä toiminnanharjoittajalla ei ole vireillä ympäristölupaprosessia Aluehallintovirastossa tai korkeammassa oikeusasteissa. Toiminnanharjoittaja on kertonut jatkavansa selvityksiä koskien kaivoksen toteutusvaihtoehtoja ja tulee käynnistämään ympäristövaikutusten arviointiprosessin (YVA) ja lupaprosessit suunnitelmien tarkentuessa.

Liitteenä asiaan liittyvä kuulutusasiakirja.

Esittelijä

Kunnanjohtaja Antti Mulari

Päätösehdotus

Kunnanhallitus hyväksyy Sokli Oy:n esittämän esityksen kaivoslain mukaisen vakuuden suuruudelle ja lajille. Sokli Oy on parantanut huomattavasti tämänhetkistä infrastruktuuria ja turvallisuutta. Mikäli varsinainen kaivostoiminta käynnistyy tulevaisuudessa, niin vakuuden suuruuden arviota tulee päivittää toiminnan laajuus ja yksityiskohtaisemmat suunnitelmat huomioiden. Myös mahdollinen rakennusten ja rakenteiden tarve kaivostoiminnan jälkeen tulee arvioida myöhemmin suunnitelmien tarkentuessa.

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Pöytäkirja tarkastettiin tämän pykälän osalta kokouksessa.

Jakelu

Tukes 3.4. mennessä